

556/Sans.

UG/4th Sem/SANS-H-CC-T-9/24

U.G. 4th Semester Examination - 2024

**SANSKRIT**

**[HONOURS]**

Course Code : SANS-H-CC-T-9

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.*

*Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु दशप्रश्नामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयताम् : 2×10=20

- i) स्वातन्त्र्यसम्भवमिति महाकाव्ये कीदृशं भारतवर्षविष्णुं वन्दामहे?
- ii) रेवाप्रसादद्विवेदिनः जन्मस्थानं जन्मकालश्च लिख्येताम्।
- iii) 'त्वं वै सुपर्णोऽसि हिरण्यवर्णस्त्वम्' — इत्यत्र त्वमिति पदेन कः अभिप्रेतः? कस्तावत् सुपर्णः?
- iv) 'नमो नमो वीरवृषाकपिभ्यः' — अत्र 'वीरवृषाकपिभ्यः' इति पदेन के सूच्यन्ते? ते कथं सञ्चरन्ति?
- v) 'प्रकाशितस्तवं हि सदा शिवोऽसि — अत्र कः सदाशिवोऽस्ति? स कथं प्रकाशितः?
- vi) 'कदापि नानं परिवेषणीयम्' — कुत्र सम्पुलभ्यते पङ्क्तिरियम्? पङ्क्तेरस्याः तात्पर्यं लिख्यताम्।

[Turn Over]

vii) 'संस्थापनीयाश्च निजाधिकारा निपीय भूयः सलिलं सरस्याः'

— कस्मिन् प्रसङ्गे केनोक्तम्?

viii) 'यदि अस्य भागधेये आयुर्वर्तते, तदायं सुचिरं जीवेत' — कं प्रति कस्योक्तिरियम्?

ix) यतीन्द्रविमलचौधुरीमहाभोगेनरचितं संस्कृतग्रन्थद्वयमुल्लिख्यताम्।

x) 'अधुना कुत आगत्य स कक्षं मे पूरितवान्' — कं प्रति कस्योक्तिरियम्?

xi) श्रीजीवन्यायतीर्थेन विरचितस्य श्रव्यकाव्यद्वयस्य नाम उल्लिख्यताम्।

xii) क्षमारावमहोदयया किं नामधेयम् उपाधिद्वयं प्राप्तमासीत्?

xiii) 'कतमा कविता' कदा केन रचिता?

xiv) शून्यस्थानं पूरणीयम् :

क) सज्जनमैत्री \_\_\_\_\_ पुष्पाति।

ख) विपुलाधरणी \_\_\_\_\_ सागरतलविस्तारः।

xv) 'डाक्घर्' इति नाटकस्य संस्कृतानुकल्पनं केन कृतम्? तस्य पितुर्नाम किम्?

2. Answer any four of the following questions:

5×4=20

i) Write short note on any one:

क्रौञ्चद्वीपः, हाइकु, पाण्डवविक्रमम्, लक्ष्मीवाई

ii) Translate into Bengali or English (any one):

क) मनुष्यताख्या गिरिराजकन्या तपश्चरिषुः पुनरुत्थयति।

अपर्णतामेहकुतो मुखीनां त्वरस्व तां प्रीणयितुं शिवस्त्वम्॥

ख) निसर्ग-रम्या नर-रत्न-खानिर्मत्पूजानां प्रिय-मातृ-भूमिः।  
प्रेष्टाऽस्ति मे कोङ्कण-भूर्वयं च तदैक-भागे मिलिता  
महाडे॥

iii) वार्ताहृन्नाटकस्य माधवदत्तचरित्रं चित्रयत।

iv) भीमायनमहाकाव्ये नारीः उद्दिश्य भीमराव-आम्बेदकरमहोदयस्य  
भाषणम् स्वकीयभाषया उपस्थाप्यताम्।

v) Write short note on any one:

सुधा, नान्दी, अपर्णा, अथकिम्

vi) Write a short note on:

यतीन्द्रविमलचौधुरी or श्रीजीवन्यायतीर्थः

3. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधीयताम्। तत्र एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया  
देवनागरीलिप्या च विधेयम्।  
10×2=20

i) Explain in Sanskrit (any two):

a) यूयं दीपं प्रज्वालयत, तिमिरं स्वयं गमिष्यति रे।

अमृतचिन्तनं निमिष कुरुत, गरलं स्वयं गलिष्यति रे॥

b) ज्ञानी सुखदुःखसमे कृत्वा स्नाति।

c) 'अहम्' इत्याख्ये पुष्पपात्रे त्वमसि पुष्परूपेण।

ii) आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये पण्डितक्षमारावस्य  
महामहोपाध्यायहरिदाससिद्धान्तवागीशस्य च अवदानं आलेख्यताम्।

iii) स्वातन्त्र्यसम्भवोक्तादिशा काशीमाहात्म्यं वर्णयत।

iv) सामाजिकचेतनायाः दृष्ट्या भीमायनमिति महाकाव्यस्य महत्वं  
विचारणीयम्।